

WALTER HIRSCH, *Platons Weg zum Mythos*, έκδοτικός οίκος Walter De Gruyter, Berlin. New York 1971 σσ. XX/399, Ganzl. DM 68.

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον τοῦ νῦν καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Παν/μίῳ τοῦ Κιέλου κ. W. Hirsch ἀποτελεῖ καρπὸν τῶν προσπαθειῶν τοῦ συγγραφέως ἀπὸ τοῦ 1961 μέχρι τοῦ 1965. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὁ εἰρημένος μετὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ φροντιστηρίου τοῦ Παν/μίου τῆς Κολωνίας ἡρμήνευε πλατωνικοὺς διαλόγους καὶ οὕτω ἀπετελέσθη ἡ παροῦσα μελέτη σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν πορείαν τῆς πλατωνικῆς Σκέψεως, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ Μύθου. Αὕτη κατετέθη ἐν ἔτει 1967 ἐν τῷ Παν/μίῳ τῆς Κολωνίας ὡς διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγησίᾳ (Habilitationsschrift).

Ὅντως ὁ Πλατωνικὸς Μῦθος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν ἓκ τῶν πλέον δυσ-επιλύτων προβλημάτων τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας, τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ ἡ πολυάριθμος περὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θέματος βιβλιογραφία.

Ἐπειτα ἡ ἔννοια τοῦ Πλατωνικοῦ Μύθου δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ διερευνηθῇ τελείως, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ συγγραφεύς, ἄνευ τοῦ φιλοσοφικοῦ ἔργου τοῦ Martin Heidegger (πρβ. W. Hirsch, «Platon und das Problem der Wahrheit» in *Durchblicke*, Martin Heidegger zum 80 Geburtstag, Festschrift Flm 1970 σ. 207 κ. ἐξῆς) διὰ τὸν ὅποιον οὗτος αἰσθάνεται εὐγνωμοσύνην καὶ σεβασμὸν.

Πράγματι ὁ Πλατωνικὸς Μῦθος, ὡς ὁ Walter Willi ἀναγράφει ἐν *Versuch einer Grundlegung der platonischen Mythopoie*, Zürich 1925 (=προσπάθεια θεμελιώσεως τῆς πλατωνικῆς μυθοποιίας), ἐμφανίζει ἐξέλιξιν καὶ μεταλλαγὰς, ἀκριβῶς ὡς καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Νοῦς τοῦ φιλοσόφου. Τρία εἶναι οὕτως εἰπεῖν τὰ στάδια ἐξελίξεως τοῦ Πλατωνικοῦ Μύθου· ἐν πρώτοις ὁ Μῦθος σημαίνει Λόγον μὴ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, εἶτα Λόγον ψευδῆ μὲν ἀλλὰ περικλείοντά πως σπέρματα ἀληθείας καὶ τέλος ὅτι ὁ Μῦθος ὑπέρκειται τοῦ Λόγου, ὅτι δηλαδὴ τὸ περιεχόμενον ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Μύθου ὑπέρκειται αὐτοῦ.

Θὰ ἡδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις ἔργοις τοῦ φιλοσόφου ὁ Λόγος καὶ ὁ Μῦθος συμπορεύονται, εἶτα ὁμοῦς ὁ Μῦθος παρουσιάζεται ἐν τῷ τέλει τῶν διαλόγων καὶ τέλος πολλάκις ἐνδεδυμένος διὰ βαθυτάτου φιλοσοφικοῦ νοήματος (πρβ. Φαίδωνα καὶ Πολιτεῖαν κ.ἄ.).

Ἐπίσης θὰ ἔδει νὰ μνημονευθῶσιν ἐνταῦθα καὶ οἱ διὰ παραβολῶν Μῦθοι, οἵτινες σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὴν περὶ ἰδεῶν θεωρίαν τοῦ φιλοσόφου.

Τέλος αἱ Μῦθοι τῶν πλατωνικῶν «ἔργων» «Πολιτικός», «Τίμαιος» καὶ «Νομοί» ἐγκλείουσι τὴν ἔννοιαν τῆς φιλοσοφίας τῆς φύσεως καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ πολιτισμοῦ.

Κέντρον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι ἡ μεθοδικὴ πορεία τῆς πλατωνικῆς Σκέψεως ἀπὸ τοῦ Μύθου εἰς τὸν Λόγον, ὡς καὶ ἡ ἀκριβῆς σημασιολογικὴ ἔρευνα τῶν Μύθων ἐν τοῖς πλατωνικοῖς διαλόγοις· τὰ μέχρι τοῦδε ἐξαχθέντα πορίσματα περὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ χαρακτῆρος τῶν πλατωνικῶν Μύθων ἀπὸ τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐξῆς προεξάρχοντος ἰδίᾳ τοῦ Ἑγέλου (ιδὲ G. W. F. Hegel, *Vorlesungen über die Geschichte der Philosophie*, 1 τόμος ἐν J. Hoffmei-

ster, Phil. Bibl. τόμ. 166, Λειψία 1940 σ. 211) μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν περιέχονται λεπτομερῶς καὶ ἀναλύονται ἐνδελεχῶς οὕτως, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ ἔχη ἀκριβῆ ἐποπτεῖαν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱστορίας τῶν πλατωνικῶν Μύθων.

Τὰ τρία Μέρη, εἰς ἃ διαιρεῖται κυρίως ἡ ἐργασία τοῦ συγγρ., εἶναι ὁ Λόγος καὶ ὁ Μῦθος, ἦτοι ὡς ἐν τῷ Λόγῳ ὑποκρύπτονται αἱ ἀρχαὶ τοῦ Μύθου, οὕτω καὶ ἐν τῷ Μύθῳ ἀποκαλύπτονται τὰ ὄρια τοῦ Λόγου. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐξετάζονται ἐξαντλητικῶς αἱ ἔννοιαι «Ἀρετῆ», «Ἰδέα» καὶ «Λόγος» ὡς καὶ «Ψυχὴ», «Διαλεκτικὴ» καὶ «Μῦθος»· τέλος ἐν τῷ τρίτῳ μέρει ἐν τῇ «Μυθο-λογία», ἦτοι ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ Μύθου, περιλαμβάνονται αἱ ἔννοιαι «Ἀλήθεια», «Καλοκαγαθία» καὶ αἱ μερικώτεράι πως : «Βίος», «Πόλις» καὶ «Κόσμος».

Ὅντως ἐν τῷ κεφαλαίῳ «ἀλήθεια» περιέχεται ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ πληρότης τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον κυρίως τὴν κατασκευὴν τοῦ Μύθου ἐν τῷ πλατωνικῷ «Φαίδρω», ἦτοι 245 C 5—246 A2, 246 A3—246 D3, 246 D3—248 C2, 218 C2=249 D3 καὶ 249D4—250 E1· εἶτα ἐν τῷ κεφαλαίῳ «Καλοκαγαθία» περιέχεται ἡ «ἱστορία» τῆς ψυχῆς ἐν τῷ χρόνῳ καὶ ἀκολουθοῦσι τὰ : «βίος», ἦτοι ἡ «ἱστορία» τοῦ ἀτόμου, ἡ «πόλις», ἡ «ἱστορία» τῆς κοινωνίας καὶ τέλος ὁ «κόσμος», ἦτοι ἡ «ἱστορία» τοῦ Παντός.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια ἐπεξηγοῦσι τὴν πορείαν τῆς πλατωνικῆς Σκέψεως πρὸς τὸν Μῦθον, ὅστις καὶ ἀποτελεῖ τὸ γεγονός τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ. Βεβαίως ἡ ἔννοια τοῦ Μύθου παρὰ Πλάτωνι ἀπησχόλησε τὴν πλατωνικὴν ἔρευναν ἀπὸ παλαιοῦ χρόνου ὡς δεικνύει ἡ ἀτελεύτητος σειρὰ τῶν πλατωνικῶν ἐρευνητῶν· αἱ ἐργασίαι ὄντως τῶν P. Stöcklein (=Über die philosophische Bedeutung von Platons Mythen ἐν Philol.,—Bd XXX, τεῦχος 3, Leipzig 1937), R. Wiggers (=Beiträge zur Entwicklungsgeschichte des philosophischen Mythos der Griechen (διατριβὴ ἐπὶ διδασκαλίᾳ), Rostock 1925) καὶ κυρίως τῶν δύο μεγάλων κλασσικῶν φιλολόγων K. Reinhart (=Platons Mythen, Bonn 1927) καὶ P. Friedländer (=Mythos ἐν Platon τόμος 1ος, Berlin 1964³ σ. 132—222) μεγάλως προώθησαν τὴν πλατωνικὴν περὶ τοῦ Μύθου φιλολογίαν.

Ἡ ἐργασία τοῦ συγγρ. ἀποτελεῖ αὐστηρὸν οἰκοδόμημα λογικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὰς μνημονευθείσας πλατωνικὰς ἐννοίας, δι' ὧν ἐστήριξε τὸ ἀνωτέρω· ἔπειτα ἡ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τελεία φιλολογικὴ καὶ φιλοσοφικὴ συγκρότησις τοῦ συγγραφέως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ὑπερπήδησιν πλείστων ὅσων δυσκολιῶν καὶ δυσεπιλύτων προβλημάτων, ἅτινα ἐμφανίζει ἡ πλατωνικὴ ἔρευνα· τὰ πορίσματα ἐπίσης τῆς παλαιᾶς καὶ νεωτέρας ἐρεύνης συνεζητήθησαν ἐνταῦθα ἀρκούντως ἱκανοποιητικῶς, ὡς καὶ τὰ χωρία τῶν πλατωνικῶν διαλόγων, ἐν οἷς περιέχονται αἱ διάφοροι μορφαὶ τῶν Μύθων· τέλος ἡ μέθοδος καὶ ἡ διάταξις τῆς ὕλης συνεπικουρομένης διὰ βοηθητικῶν πινάκων, ὡς καὶ ἡ παράθεσις τῶν πηγῶν μετὰ τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς νεωτέρας ἐρεύνης προσδίδουσι τὴν κατὰ πάντα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἀρίστην ἐμφάνισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀξιολογωτάτου πονήματος.